

Reakce Národního ústavu duševního zdraví na tiskovou zprávu Národního kontrolního úřadu

Nejvyšší kontrolní úřad zkontroloval hospodaření Národního ústavu duševního zdraví (NUDZ) v období 2014 až 2016. Kontroloři prověřili, jak ústav nakládal se svým majetkem nebo jak vedl účetnictví, zabývali se též funkčností vnitřního kontrolního systému či financováním ústavu.

Plně funkční systém potvrzují opakované kontroly

Hospodaření bylo prověřeno na majetku v hodnotě 530 milionů korun. Dle NKÚ byly odhaleny účetní nedostatky, jejichž příčinou bylo mimo jiné to, že v ústavu nebyl zaveden účinný vnitřní kontrolní systém. NKÚ zároveň doporučil, aby se Ministerstvo zdravotnictví (MZd) co nejdříve zabývalo institucionálním financováním ústavu, a to zejména po roce 2020, kdy ústav přijde o podstatnou část svých příjmů.

„Vnitřní kontrolní systém nebyl v žádném z případů nefunkční, což potvrdily mnohé předchozí kontroly, které NUDZ absolvoval ještě před kontrolou NKÚ (kontrol proběhlo před NKÚ 22, a to z různých kontrolních orgánů, zejména MFČR, MŠMT, FÚ...). Při těchto kontrolách nebyly shledány výraznější nedostatky ohrožující fungování ústavu a dílčí problémy byly operativně a v nejkratším čase řešeny. Také v případě kontroly NKÚ se NUDZ neprodleně začal zabývat účinnou nápravou pochybení, která NKÚ pojmenoval. V prvním kvartálu roku 2018 již bude mít NUDZ plně funkční Vnitřní kontrolní systém, což předpokládáme potvrdí plánovaný audit v polovině roku 2018,“ konstatuje ekonomicko-provozní náměstek NUDZ Alexandr Borovička.

Užší spolupráce s MZd

Podle Borovičky neměl NUDZ doposud dostatek disponibilních institucionálních finančních prostředků na vytvoření plně funkčního vnitřního kontrolního systému. Důsledkem toho nebyly v NUDZ vytvořeny takové pracovní pozice, které by mohly zajistit 100% účinnou kontrolu v rámci Vnitřního kontrolního systému. „Nadto je nutné podotknout, že NUDZ i tak zajistil po celou dobu své dosavadní existence vnitřní kontrolu takovou, která bezpečně předešla jakémukoliv výraznějšímu pochybení ve všech oblastech hospodaření s majetkem státu, zejména v oblasti veřejných zakázek, jež i podle kontrolních nálezů NKU proběhly zcela korektně a transparentně. Zjištění NKU byla tedy spíše administrativního charakteru, přesto NUDZ přijal návrhy i opatření doporučené NKÚ a díky své aktivitě v oblastech grantových žádostí si zajistil finanční prostředky z oblasti podpůrných finančních mechanismů (grantů) a Vnitřní kontrolní systém nyní uvádí do podoby, která bude zcela vyhovující,“ říká náměstek Borovička.

Nové granty na následujících 5 let

Zpráva NKU konstatuje: „Provoz ústavu je zatím z více než čtvrtiny financován z Národního programu udržitelnosti spadajícího pod Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. V roce 2016 z něj ústav dostal 60 milionů korun, další peníze mají následovat. V roce 2020 bude ale

program ukončen a ústav přijde o jediný zásadní garantovaný zdroj příjmů. Pravidelný příspěvek od svého zřizovatele Ministerstva zdravotnictví nedostává, jen v roce 2016 získal od resortu jednorázově 25 milionů korun. Pokud se situace nevyřeší, bude ústav závislý už jen především na nezaručených příjmech z grantů.“

„Jedním ze strategických plánů NUDZ je zajištění trvalé udržitelnosti. V důsledku aktivit vedoucích k plnění strategických cílů byla v roce 2017 evidentní výrazná aplikační snaha expertů a výzkumníků v NUDZ do různých soutěží vypisovaných různými operačními programy. Efektem této snahy bylo získání nových grantů/účelových dotací v celkové hodnotě 415 mil Kč na období následujících 5ti let, tedy za horizont již probíhajícího NPUI. Zároveň je NUDZ v úzké kooperaci s MZd především v oblasti strategické pozice při Reformě psychiatrické péče, ve které NUDZ hraje klíčovou roli experta na strategické plánování této reformy. Na celostátní úrovni je v oblasti nových výzkumných infrastruktur, jak doufáme, řešena i otázka institucionálního financování, která má v současné době již kontury systémového řešení směřujícího k trvalé udržitelnosti i NUDZ,“ vysvětluje Alexandr Borovička.

Finalizuje se strategický plán

Podle tiskové zprávy NKU k financování ústavu po roce 2020 MZd doporučuje, aby MZd co nejdříve vyjasnilo, jak bude po roce 2020 řešeno financování ústavu, jehož vybudování a spuštění stálo přibližně 900 milionů korun.

„NUDZ sestavil strategický plán, který je v současné době podrobněji dále upravován právě ve spolupráci s MZd. Ve strategickém plánu udržitelnosti jsou zmíněna témata strategických cílů NUDZ a akcentována potřeba výzkumu v oblasti duševního zdraví a expertizy NUDZ pro celou ČR, právě ve vztahu k finanční udržitelnosti této instituce,“ uzavírá Alexandr Borovička. Společenská poptávka po neuropsychiatrickém výzkumu jde daleko za hranice biomedicíny a zahrnuje otázky sociální, ekonomické a v oblasti péče o duševní zdraví obyvatelstva též legislativní, forenzní a ekonomické.